

LA/Petri Jääskinen/AA

13.10.1981

Till arbetspensionsanstalterna

SÄNKNING AV DEN NEDRE ÅLDERSGRÄNSEN FÖR ARBETSLÖSHETSPENSION SAMT
FORTSÄTTNING AV GILTIGHETSTIDEN FÖR MAXIMIGRÄNSEN OM 500 DAGAR
FÖR ARBETSLÖSHETSUNDERSTÖD

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lag angående ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare och 9 a § lagen om statens pensioner samt en proposition med förslag till lag angående vissa undantag till lagen om riksomfattande arbetslöshetsunderstöds-kassor.

I den första propositionen föreslås att den nedre åldersgräns, som är en förutsättning för utpående av arbetslöshetspension, från nästa års början skall sänkas med ett år så, att berättigade till denna pension också skulle vara år 1927 eller tidigare födda långvarigt arbetslösa arbetssökande. Inom generationsväxlingspensionssystemet skulle också motsvarande sänkning genomföras så, att lantbrukare i samma ålder kunde få pension. Därtill föreslås för lanthusmödrarnas del en sänkning av den nedre åldersgränsen för pensioneringen.

För att arbetslöshetspensionerna skall kunna beviljas alltifrån lagarnas ikraftträdande 1.1.1982 åt år 1927 eller tidigare födda måste pensionsanstalterna ta emot ansökningar redan innan lagarna träder i kraft. Arbetslöshetsmyndighetens intyg får vara utfärdat tidigast i oktober 1981 och pensionen kan då beviljas sådan år 1927 eller tidigare född person, för vilken samtliga förutsättningar är uppfyllda, från 1.1.1982 också i det fall, då beviljningsgrunden är 500 dagunderstödsdagar.

I den senare propositionen föreslås att giltighetstiden för maximigränsen om 500 dagunderstödsdagar skall fortsättas fram till utgången av år 1982.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar angående ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare och 9 a § lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den sänkta nedre åldersgräns, som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, skall gälla även nästa år. År 1927 eller tidigare födda arbetstagare som varit långvarigt arbetslösa skulle ha rätt till pension. Även systemet med

generationsväxlingspension skulle ändras så, att lantbruksföretagare som hör till sagda åldersgrupp skulle kunna få pension.

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1982.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuvarande läge och de föreslagna ändringarna

Genom lagar som trädde i kraft den 1 juli 1971 intogs stadganden angående arbetslöshetspension i folkpensionslagen (499/71) och lagen om pension för arbetstagare (500/71). Till den senare lagen hänvisas i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare. Vid sagda tidpunkt fogades arbetslöshetspensionen även till statens pensionssystem (851/71). Systemet med arbetslöshetspension har genomförts också inom det kommunala pensionssystemet.

Förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension är i huvudsak likadana i de nämnda stadgandena. För att pension skall kunna erhållas fordras 60 års ålder och långvarig arbetslöshet. Arbetstagaren bör under de 60 senaste veckorna ha erhållit dagunderstöd med stöd av lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34) eller arbetslöshetsersätt-

ning med stöd av lagen om sysselsättning (946/71) för sammanlagt minst 200 dagar. Rätt till arbetslöshetspension har även 60 år fylld arbetstagare, som på basen av stadgandena om maximumunderstöd i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor inte längre har rätt till dagunderstöd. En ytterligare förutsättning för erhållande av pension är att Arbetskraftsmyndigheterna inte kan anvisa den pensionssökande sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att mista sin rätt till ersättning enligt lagen om sysselsättning.

På grund av den arbetslöshet som länge rått har man sänkt den nedre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetspension. Den lagstadgade åldersgränsen var 58 år från den 1 juli 1978 fram till utgången av år 1979 (444/78). Vid ingången av år 1980 utvidgades systemet med arbetslöshetspension till att omfatta alla år 1925 eller tidigare födda arbetslösa arbetstagare. (915—917/79 gällde folkpensions- och arbetspensionssystemen samt 962/79 statens pensionssystem.) År 1981 har utöver de ovan nämnda även år 1926 eller tidi-

gare födda långtidsarbetslösa rätt till arbetslöshetspension (838—840/80).

På grund av det försämrade sysselsättningsläget har det fortsättningsvis visat sig svårt att placera äldre arbetstagare, som en längre tid varit arbetslösa. För att trygga utkomsten för dessa arbetstagare vore det ändamålsenligt att låta systemet med arbetslöshetspension omfatta också de år 1927 födda. Härav föranledda ändringar föreslås gjorda i 20 § 2 mom. folkpensionslagen, 4 c § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare och 9 a § 3 mom. lagen om statens pensioner. Regeringens avsikt är att motsvarande ändringar skulle företas också i kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

I generationsväxlingspensionssystemet är det, enligt 6 a § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare (219/74), en förutsättning för erhållande av pension, att lantbruksföretagaren vid överlåtelsen har fyllt 60 år eller, i fråga om kvinnlig lantbruksföretagare, 55 år. Under åren 1978 och 1979 hade den nedre åldersgränsen för manliga lantbruksföretagare likväl fastställts till 58 år (443/78). Från år 1980 gällde generationsväxlingspensionen år 1925 eller tidigare födda lantbruksföretagare (918/79). Under innevarande år har systemet ändrats så, att enligt 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare (837/80) år 1926 födda företagare har rätt till pension. Om makar tillsammans avträder brukningsenhet har också under något av åren mellan 1927 och 1930 född lanthusmor, under i lag stadgade förutsättningar, rätt till generationsväxlingspension. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet har företagits samtidigt som den nedre åldersgränsen för arbetslöshetspension har sänkts.

Emedan det fortfarande är ändamålsenligt att påskynda generationsväxlingen hos lantbruksbefolkningen, föreslås 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare så ändrat, att rätten till generationsväxlingspension skulle tillkomma år 1927 eller tidigare födda lantbruksföretagare. På motsvarande sätt borde den nedre åldersgränsen för lanthusmödrar sänkas till att omfatta de åren 1928—1931 födda åldersgrupperna i de fall då makar samtidigt upphör med att bedriva lantbruk. Av lagens stadganden följer att hustrun skulle börja lyfta pension först när hon fyllt 55 år.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Den nu föreslagna ändringen i arbetslöshetspensionssystemet kan beräknas komma att leda till att ca 1 500 arbetstagare, som varit långvarigt arbetslösa, blir pensionerade år 1982. Ökningen i de årliga pensionsutgifterna vore under de närmaste åren:

år	i arbetspensionssystemet (inkl. statens pensionssystem) milj. mk/år	i folkpensionssystemet milj. mk/år
1982	8,0	5,6
1983	19,1	14,7
1984	25,3	18,9
1985	30,5	21,7
1986	35,1	24,5

Enligt beräkning skulle ca 230 lantbruksföretagare beviljas generationsväxlingspension år 1982.

Ökningen av pensionsutgifterna i generationsväxlingspensionssystemet vore sålunda fram till år 1985, dvs. det sista år som systemet enligt gällande stadganden är i kraft:

år	milj. mk/år
1982	0,8
1983	2,8
1984	4,5
1985	5,8

De merkostnader som föranleds av generationsväxlingspensionssystemet skulle betalas av staten.

3. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1982 och lagarna föreslås bringade i kraft den 1 januari 1982. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet skulle gälla de fall då brukningsenheten överläts eller förhandsbeslut därom utfärdas år 1982 eller senare.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

L a g

om ändring av 20 § folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 20 § 2 mom. folkpensionslagen av den 8 juni 1956, sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (838/80), som följer:

20 §

pension betalas arbetslöshetspension även till
år 1927 eller tidigare född försäkrad.

Utän hinder av vad i 1 mom. 3 punkten
är stadgat om den nedre åldersgräns som är
förutsättning för erhållande av arbetslöshets-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

2.

L a g

angående ändring av 4 c § lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 c § 6 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (839/80), som följer:

4 c §

år 1927 eller tidigare född arbetstagare rätt att
erhålla arbetslöshetspension.

Utän hinder av vad i 1 mom. är stadgat
om den nedre åldersgräns som är förutsättning
för erhållande av arbetslöshetspension har även

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

3.

L a g

angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 a § 4 mom lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (837/80), som följer:

6 a §

Utän hinder av vad i 1 mom. 2 punkten är
stadgat om den nedre åldersgräns som är förut-
sättning för erhållande av generationsväxlings-
pension tillkommer även år 1927 eller tidigare
född lantbruksföretagare, som på sätt som av-

ses i sagda moment varaktigt upphör med be-
drivande av lantbruk, rätt att erhålla genera-
tionsväxlingspension. Motsvarande rätt tillkom-
mer även mellan år 1928 och år 1931 född
kvinnlig lantbruksföretagare, vars make även
är berättigad till generationsväxlingspension,

dock så, att pension inte betalas för tiden innan hon fyllt 55 år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.
Lagen tillämpas på de fall då brukningsenhet överläts eller, om pensionen grundar sig

på 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 15 mars 1974 och den 9 april 1980 (219/74 och 294/80), i sagda paragraf avsett villkorligt beslut meddelas under år 1982.

4.

L a g

angående ändring av 9 a § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 a § 3 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (840/80), som följer:

9 a §

även år 1927 eller tidigare född förmånstagare rätt att erhålla arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som utgör förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

Helsingfors den 2 oktober 1981

Vid förfall för Republikens President

Statsminister

MAUNO KOIVISTO

Social och hälsovårdsminister *Sinikka Luja-Penttilä*

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
angående vissa undantag till lagen om riksomfattande arbets-
löshetskassor

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås, att maximigränsen om 500 dagar för arbetslöshetsunderstöden skall förlängas till utgången av år 1982.

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1982.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge och den
föreslagna ändringen

Enligt 15 § 1 mom. lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34, arbetslöshetskassalagen) för dagunderstöd under ett kalenderår utgivas för högst 200 arbetslöshetsdagar, likväl så, att antalet understödsdagar under tre på varandra följande kalenderår får vara högst 450. Till medlem, som uppburit dagunderstöd för en tid av tre på varandra följande kalenderår för dess maximitid, kan enligt 20 § 4 mom. arbetslöshetskassalagen utgivas understöd efter det han varit i arbete minst sex månader.

Syftet med arbetslöshetsförsäkringen är att utgiva understöd till medlemmar av arbetslöshetskassor vid inträffad arbetslöshet. För kassamedlemmar som är efter år är arbetslösa blir arbetslöshetsförsäkringen ett pensionssystem. De egentliga pensionssystem har likväl utvecklats så, att såsom pensionsgrund beaktas numera även en långvarig arbetslöshet. Även den inom arbetspensionssystemet förverkligade delinvalidpensionen riktar sig till personer som är svåra att placera i arbete. Beträffande yngre personer som länge varit arbetslösa blir det närmast fråga om omskolning, vilken under de senaste åren avsevärt utvecklats. Dessutom har arbetslöshetsersättningssystemet med hjälp av lagen om sysselsättning (946/71) utvidkats så, att begränsningen angående arbetslöshetsersättningens maximitid avlägsnats.

För att trygga den ekonomiska situationen för långvarigt arbetslösa har det ansetts ändamålsenligt att föreslås att dagunderstöd för år 1982 skulle få erläggas för ytterligare 50 dagar utöver den maximitid om 450 dagar då dagunderstöd utgår under ovan sagda tre på varandra följande kalenderår. Förslaget är en provisorisk lösning på grund av att en totalreform som omfattar dessa stadganden är för närvarande under beredning med utgångspunkt i arbetet av kommittén för trygghet mot arbetslöshet.

2. Propositionens ekonomiska
inverknningar

I regeringens proposition till riksdagen med statsförslag för år 1982 har ett lagförslag utlovats enligt vilket arbetsgivarens andel av utgifterna för arbetslöshetskassorna temporärt skulle stiga 17 procentenheter och statens andel skulle i motsvarande mån reduceras. Med beaktande av detta uppskattas lagförslaget under år 1982 åsamka merkostnader i arbetslöshetsförsäkringsutgifterna ca 9 000 000 mark, av vilka statens andel utgör ca 2 070 000 mark, centralkassan för arbetslöshetskassorna svarar för ca 6 300 000 mark och arbetslöshetskassornas andel är ca 630 000 mark.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

angående vissa undantag till lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Utan hinder av vad i 15 § 1 mom. lagen den 23 mars 1934 om riksomfattande arbetslöshetskassor, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 6 juni 1974 (453/74), är stadgat angående utbetalningen för maximitiden under tre på varandra följande kalenderår, får dag-

understöd utgivas utöver 450 arbetslöshetsdagar för högst 50 arbetslöshetsdagar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och gäller till utgången av samma år.

Helsingfors den 25 september 1981

Vid förfall för Republikens President

Statsminister

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Luja-Penttilä*